

Sygn. akt:

II Ka 238/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Pałka

Sędziowie: SO Wiesław Oryl (spr.)

SO Ryszard Warda

Protokolant Dorota Diczek

przy udziale

Prokuratora Ewy Budzińskiej

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013r.

sprawy W. Z.

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 28 czerwca 2013 r. sygn. akt II K 772/12

Zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt:

II Ka 238/13

UZASADNIENIE

W. Z. oskarżona została o to, że w dniu 23 marca 2012 roku w O. doprowadziła K. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wyłudzenie kwoty 1 500 złotych w formie dodatkowego świadczenia alimentacyjnego za miesiące styczeń, luty i marzec 2012 roku w ten sposób że złożyła w Kancelarii Komornika Sądowego I. Z. wniosek egzekucyjny w celu wyegzekwowania alimentów za okres od 5.01.2012 roku do 5.03.2012 roku zawierający nieprawdziwe dane co do zaległości alimentacyjnych K. Z. co spowodowało zajęcie wynagrodzenia za pracę K. Z. przez Komornika Sądowego;

to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 772/12 oskarżoną W. Z. uniewinnił od popełnienia zarzucanego jej czynu. Koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonej apelacją zaskarżył prokurator, zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego - art. 286 § 1 k.k., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy prawidłowo ustalony stan faktyczny w sprawie wskazywał wprost na wyczerpanie przez oskarżoną znamion powyższego przestępstwa.

Podnosząc powyższe wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna, a zawarty w niej wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji zasługiwał na uwzględnienie.

Zasadny okazał się zarzut wskazujący na obrazę prawa materialnego na skutek wadliwej wykładni przez orzekający sąd pojęcia "rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem", zamieszczonego w opisie strony przedmiotowej przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. Z przytoczonej argumentacji zawartej w uzasadnieniu do zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd Rejonowy przyjął, że przy przestępstwie oszustwa wymagana jest tożsamość między podmiotem rozporządzenia mieniem i pokrzywdzonym. Z tak przyjętym poglądem nie można się zgodzić. Sąd meriti nie dostrzegł właściwego znaczenia tego znamienia czynu zabronionego, uwarunkowanego prawidłowo pojmowanym przedmiotem ochrony. Wskazane uchybienie wykładni art. 286 § 1 k.k. doprowadziło do zawężonego postrzegania pola penalizacji wyznaczonej znamionami ustawowymi przestępstwa. Dokonując wykładni znamienia "rozporządzenie własnym lub cudzym mieniem" należy mieć na uwadze wypracowaną w orzecznictwie karnym i w doktrynie wykładnię tego pojęcia, wskazującą na jego autonomiczne w tym przepisie znaczenie uwarunkowane właśnie przedmiotem ochrony. A jest nim mienie, ale w art. 286 § 1 k.k. rozumiane szeroko jako całokształt sytuacji majątkowej danego podmiotu. Zachowanie sprawcy skierowane jest bowiem z jednej strony na osobę, która dokonuje niekorzystnego rozporządzenia swoim lub cudzym mieniem, z drugiej strony na mienie, które sprawca uzyskuje w wyniku rozporządzenia. Znamiona oszustwa wymagają tożsamości podmiotu w odniesieniu do wprowadzenia w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania oraz dokonania rozporządzenia mieniem. Natomiast nie jest wymagana tożsamości między podmiotem dokonującym rozporządzenia mieniem i pokrzywdzonym. Wynika to jednoznacznie z brzmienia znamion tego przestępstwa, które kryminalizuje doprowadzenie za pomocą wprowadzenia w błąd, wykorzystania błędu lub przy wykorzystaniu niezdolności do należytego pojmowania znaczenia podejmowanego działania do niekorzystnego rozporządzenia własnym, to jest rozporządzającego lub cudzym, a więc nie należącym do rozporządzającego, mieniem. Ten drugi przypadek, gdy osoba rozporządzająca i pokrzywdzony nie są identyczne, zachodzi tylko w sytuacji, gdy dokonujący rozporządzenia ma prawną lub faktyczną możliwość dysponowania mieniem innej osoby.

Dokonując tak wykładni strony przedmiotowej przestępstwa określonego w art. 286 § k.k., należy zakwestionować pogląd, wyrażony przez Sąd I instancji w sprawie niniejszej, że skoro nie zachodzi tożsamość osoby wprowadzonej w błąd i osoby pokrzywdzonej to oskarżona nie dopuściła się przestępstwa oszustwa. Zauważyć trzeba, że komornik na podstawie ustawy był osobą uprawnioną do zajęcia części wynagrodzenia K. Z. za zaległe świadczenia alimentacyjne, tym samym rozporządził jego majątkiem. Przy czym oskarżona wprowadziła komornika w błąd, co spowodowało wszczęcie egzekucji komorniczej skierowanej do mienia pokrzywdzonego. Specyfika tego postępowania polega na tym, że „osobą” wprowadzoną w błąd i dokonującą rozporządzenia mieniem jest komornik sądowy, a pokrzywdzoną osobą, względem której działania komornika, poprzez zajęcia mienia, wywołuje niekorzystne zmiany w sytuacji majątkowej. Podniesione w apelacji uchybienie miało rażący charakter i wywarło istotny wpływ na treść wyroku. Z tych też względów należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy będzie związany przedstawionymi zapatrywaniami prawnymi co do wykładni pojęcia "rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem", jako strony przedmiotowej przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Sąd Rejonowy winien wyjaśnić wszelkie okoliczności, mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, dokonać prawidłowych ustaleń faktycznych. Ustalenia te oprzeć na całokształcie ujawnionych dowodów, ocenionych w ramach art. 7 k.p.k., a uzasadnienie wyroku sporządzić zgodnie z wymogami art. 424 k.p.k., bo

tylko sporządzone w sposób prawidłowy uzasadnienie może stać się warunkiem ewentualnej kontroli odwoławczej zasadności wyroku. Sąd orzekający powinien też w sposób precyzyjny określić czyn przypisany oskarżonej i nie zawsze może to polegać na bezkrytycznym powtórzeniu zarzutu aktu oskarżenia, jak chociażby w sprawie niniejszej. Przeprowadzając postępowanie, w zakresie dowodów, które nie miały wpływu na treść rozstrzygnięcia, Sąd Rejonowy może poprzestać na ich ujawnieniu (art. 442 § 2 k.p.k.).

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.